

Překročení nejvyšších cen jest trestno dle § 6 zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 Sb. z. a n., o trestání válečné lichvy, ovšem bez újmy potrestání pro čin soudně trestný, spáchaný tímto překročením (§ 7, odst. 3., téhož zákona).

Jinaká přestoupení tohoto nařízení, nespada-
jí-li pod přísnější trestní ustanovení zákona o tre-
stání válečné lichvy nebo předpisů jiných, trestají
úřady správní první stolice vězením do 2 měsíců
nebo pokutou do 2000 Kč, které tresty mohou být
uloženy vedle sebe.

Stejnému trestu jako pachatel podléhá, kdo
pobádá nebo jinak spolupůsobí při přestoupení
tohoto nařízení.

Překročení maximálních cen piva, spáchaná
před vydáním tohoto vládního nařízení, stávají
se beztrestná, nebyl-li dosud vydán nález, neza-
hrnují-li také předražování, a jestliže do 2 měsíců
od vyhlášení toho nařízení nenastalo opakování
trestného činu.

Správními úřady, jimž dle tohoto paragrafu
přikázána trestní pravomoc, jsou v Čechách, na
Moravě a ve Slezsku úřady politické, na Slo-
vensku a v Podkarpatské Rusi administrativní
policejní vrchnosti.

§ 8.

Nařízení toto a ceny jím stanovené nabývají
účinnosti dnem vyhlášení.

Tím dnem pozbývají platnosti nejvyšší ceny
piva, stanovené nařízením vlády republiky Česko-
slovenské ze dne 7. března 1919, č. 123 Sb. z. a n.,
a zrušují se všechna dřívější nařízení tomuto
nařízení odporující.

§ 9.

Výkonem tohoto nařízení pověřně se mini-
sterstvo pro zásobování lidu, ministerstvo financí,
ministerstvo vnitra a ministerstvo spravedlnosti.

Tusar v. r.

Švehla v. r.

Sonutág v. r.,

jako ministr financí a jako správce ministerstva
pro zásobování lidu.

Dr. Beneš v. r.

Klofáč v. r.

Dr. Veselý v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Habrman v. r.

Dr. Heidler v. r.

Staněk v. r.

Dr. Winter v. r.

Prášek v. r.

Dr. Hodža v. r.

Hampl v. r.

Čís. 302.

Zákon ze dne 14. dubna 1920,

kterým se upravují právní poměry spořitelen.

Národní shromáždění republiky Českoslo-
venské usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Spořitelny jsou samostatnými veřejnými pe-
něžními ústavů, které provozují pod státním do-
zorem úvěrní obchody a které přebytků svých
obchodů mohou užítí toliko k účelům všeuži-
tečným.

Spořitelny zapisují se do obchodního rejstříku
jako firmy jednotlivců.

§ 2.

Účelem spořitelen jest, aby občanstvu posky-
tovaly příležitost úspory bezpečně ukládati a je
rozmnožovati.

§ 3.

Název spořitelna přísluší jediné peněžním
ústavům, vyhovujícím předpisům tohoto zákona.
Jest nepřipustno užívati označení spořitelna ve
spojitosti s jinými slovy ve firmě nebo ve vnějším
označení ústavu, zřízeného na jiném právním
základě.

Názvu spořitelní knížka smí býti užíváno
pouze pro knížky vydané spořitelny, zřízenými
podle tohoto zákona.

§ 4.

Založení spořitelen povoluje státní správa
toliko obcím, okresům a župám.

K žádosti jest připojití osnovu spořitelních
stanov, zhotovenou podle vzorcových stanov
spořitelen.

§ 5.

Zakladatel musí převzítí zvláštním prohláše-
ním ručení za veškeré příští závazky spořitelny
a musí krýtí náklady zřizovací buď garančním
fondem nebo ze svého.

Při zápisu do obchodního rejstříku buď při-
pojen ověřený opis prohlášení o ručení.

§ 6.

Zastupitelský sbor zakladatele spořitelny
usnáší se o návrhu na zrušení spořitelny. Bez-
prostřední správu vede jednak výbor volený za-
stupitelským sborem zakladatele, jednak pak ře-
ditelství volené ze členů výboru. Obojí volba koná
se podle zásad poměrného zastoupení.

§ 7.

Členství spořitelního výboru jest čestným úřadem.

Voleny mohou býti do spořitelního výboru osoby volitelné do zastupitelstva obecního. Členové spořitelního výboru nesmějí se státi dlužníky spořitelny, rovněž musí se zdržeti jak jednání, tak i hlasování o věcech, týkajících se jejich soukromých zájmů.

Dlužníkem spořitelny může zůstat ten, kdo jako nabyvatel hypotéky zajištěnou již pohledávku spořitelny prostě přebírá.

§ 8.

Stanovy spořitelny musí obsahovati ustanovení o nejmenší částce, již lze na jednu knížku vložit, o výpovědních lhůtách, o podmínkách zúročení, připsování úroků z kapitálu, dále základní pravidla o úpravě služebních poměrů zaměstnanců s tím výslovným ustanovením, že vedoucím úředníku náleží hlas ve správě spořitelny.

§ 9.

Při správě jmění, vedení knih a účtů, mají spořitelny povinnost řádného obchodníka.

Všeobecný rezervní fond spořitelny tvoří se z přebytků vyplývajících po zúročení vkladů (§ 8) a po srážce správních výloh, odměn a případných věnování, jichž provozování obchodů vyžaduje. Fond tento jest určen k úhradě možných ztrát spořitelny.

Vedle všeobecného fondu rezervního budtež utvořeny zvláštní rezervní fondy k úhradě kursovních rozdílů na cenných papírech a zvláštní fond pensijní, po případě též zvláštní fondy k úhradě ztrát při jednotlivých, zvláště určených oborech spořitelní činnosti. Dostoupí-li všeobecný rezervní fond nejméně 5% vkladů, může býti užito přiměřené částky ročního výtěžku nebo všeobecného rezervního fondu k dobročinným nebo všeobecně prospěšným účelům, k čemuž však třeba povolení státní správy. V případech tohoto druhu obzvláštního zřetele hodných může státní správa výjimečně udělit povolení k takovému věnování i tehdy, když všeobecný rezervní fond této výše nedosahuje.

§ 10.

Knížky neb vkladní listy, které spořitelny vydávají na vklady, znějí sice na určité jméno vkladatelem udané, mají však povahu papírů na majitele svědčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele, a budiž mu vyplacena žádaná částka, pokud není výplatě na překážku řízení umořovací o knížce spořitelny (o

vkladním listě), nebo zákaz soudní, aneb není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami. Vklady mohou býti vázány zejména na podpis, heslo, průkazní listek, nebo na okolnost, o níž jest již předem jisto, že nastati musí.

§ 11.

Pro umoření spořitelních knížek (vkladních listů) platí ustanovení daná o umoření obdobných soukromých listin. Lhůta umořovací činí šest měsíců.

§ 12.

Vklady spořitelny, jakož i úroky z těchto vkladů promlčují se ve čtyřiceti letech. Promlčecí lhůta počíná dnem, kdy poslední vklad byl učiněn, nebo poslední výplata byla konána, anebo, kdy ústav v knížce naposledy připsal úroky. Promlčené pohledávky případnou rezervnímu fondu spořitelnímu.

Spořitelny jsou však oprávněny zastaviti další úrokování pohledávky, jestliže nevybrané úroky vzrostly do výše původního vkladu, aniž se vkladatel do tu dobu ke vkladu byl hlásil.

§ 13.

Spořitelny mohou přijímati vklady v žirovém hrazeném účtu a jsou oprávněny vydávati šeky podle šekového zákona.

§ 14.

U spořitelny mohou býti ukládány pohotovostní prostředky nezletilců, opatrovanců, veřejných fondů, nadací a korporací. Taktéž může býti spořitelním dáváno v úschovu a správu ostatní jmění nezletilců a opatrovanců, pokud toto jmění svou povahou se k tomu hodí a organizaci té které spořitelny mimořádně neztěžuje.

§ 15.

Zužitkování peněz uložených do spořitelny musí se dítí způsoby poskytujícími dostatečnou jistotu. Těmi jsou hlavně:

a) Zúročitelné zápůjčky na nemovitosti ve státě československém až do širší jistoty a s tou podmínkou, že budovy, na něž se zápůjčka poskytne, budou pojištěny u některé domácí pojišťovny. Při zápůjčkách těch budiž vyhrazeno právo obapolné pololetní výpovědi buď celého dluhu neb jeho části, zároveň však budiž již předem ustanoven způsob pravidelného povlnného splácení kapitálu (annuity).

b) Zakupování státních papírů československých a jiných cenných papírů, které jsou uznány ve státě československém za cenné papíry poskytující širší jistotu, po případě zakupování cenných papírů, které státní správa spořitelním dovolila koupit.

c) Zálohy ne delší než pololetní na cenné papíry shora uvedené do výše tří čtvrtin kursovní hodnoty, již mají v den složení, nikdy však přes hodnotu nominální.

d) Zápůjčky státu, župám, okresům, obcím, jakož i jiným veřejnoprávním korporacím, které mají právo vypisovati přírážky nebo rozvrhovati úhradní příspěvky, jsou-li korporace tyto oprávněny činiti takové zápůjčky, a opatřily-li si k tomu potřebného schválení. I pro tyto zápůjčky platí ustanovení o obapolné výpovědi a o závazku pravidelného povlovného splácení. Zakladateli nesmí býti zápůjčky poskytovány.

e) Eskompt a reeskompt směnek, které jsou splatny ve státě československém a jsou zpravidla opatřeny podpisy tří, nejméně však podpisy dvou úvěruhodných osob.

f) Zálohy zastavárnám, které spořitelna zřídí (§ 20).

g) Otevřený úvěr jiným všeobecně prospěšným ústavům, které jsou při spořitelně zřízeny ve smyslu § 20, až do určité výše přiměřené peněžnímu obchodu, pokud stanovy těchto ústavů dovolují výslovně použití otevřeného úvěru.

h) Přechodné uložení volných pohotovostí na úrok u jiných spořitelen nebo bank. Vklady tyto nutno v účetní závěrce zvlášť vykazovati.

Spořitelny smějí použití způsobu pod c), e), f), g), h), jakož i jiných v tomto paragrafu neuvedených způsobů jen, pokud k tomu dosáhnou povolení státní správy.

§ 16.

Spořitelny mohou přijímati se schválením státním do úschovy a správy cenné papíry a jiné hodnoty.

§ 17.

Státní správa povoluje spořitelnám, jakým způsobem v případě potřeby mohou si opatřiti hotové prostředky.

§ 18.

Státní správa schvaluje stanovy spořitelen, jakož i jejich změny.

Dozor státní správy na spořitelny vztahuje se na přesné plnění tohoto zákona, nařízení prováděcích, stanov, jakož i na jejich správu majetkovou. Státní správa za tím účelem sleduje stav spořitelny, bdí nad přiměřenou mobilitou svěřeného jmění a má právo činiti ihned vhodná opatření na odvrácení škod, kdyby nastaly obavy o úplné a náležité zajištění úhrady vkladů. Za tím účelem může případně i rozpustiti spořitelní výbor. Státní správa jest povinna přihlížeti k tomu, aby režie spořitelny nebyla nepoměrně nákladná,

aby byla zavedena a prováděna přiměřená opatření kontrolní při přejímání a vyplácení vkladů a poskytování zápůjček, a aby bezpečně byly uschovány vlastní hodnoty ústavů, nebo ony, které jemu svěřeny byly. K usnadnění dozoru jsou spořitelny povinny předkládati každoročně státní správě účetní závěrky a hlavní výkazy podle pravidel účetních řádně sdělané.

§ 19.

Dozor nad spořitelkami vykonává státní správa zvláště ustanovenými vládními komisary. Ke hrazení nákladů, které státní správě výkonem tohoto dozoru vzejdou, může býti spořitelně uloženo placení ročního úhrnného poplatku, jehož výši určí státní správa.

§ 20.

Spořitelny mohou s povolením státní správy zřizovati odbočky, sběrný a platebný, vedle toho ústavy odpovídající poslání spořitelny, na př. emisní, hypoteční ústavy, úvěrní spolky, zastavárny, záložny pro osobní úvěr. Ústavy tyto musí býti odděleně spravovány. Výše kapitálu potřebná pro založení takových ústavů musí býti zvláště schválena státní správou.

§ 21.

Pokud nejsou spořitelny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku zaručeny obcí nebo okresem, jsou povinny do pěti let buď přeměnit se na spořitelnu odpovídající tomuto zákonu, nebo se sloučiti s jinou takovou spořitelnou. Neučiní-li tak, provede státní správa potřebná opatření z moci úřední.

Ostatní spořitelny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku musí své stanovy přizpůsobiti do jednoho roku tomuto zákonu, jinak tak učiní správa státní z moci úřední.

§ 22.

Zrušení spořitelny nastává:

a) Usnese-li se na tom spořitelní výbor a opatření toto schválí zastupitelský sbor zakladatele (§ 5) a státní správa;

b) nařídí-li je státní správa z příčin, které jsou podmíněny státním zájmem.

Zrušení provede se podle přesného plánu. Čisté jmění přebývající po úplném uspokojení všech závazků spořitelny, případně zakladateli, aby ho užil k účelům všeobecně prospěšným.

§ 23.

Veškeré spořitelny jsou sloučeny ve svazy. Počet svazů, jejich organizace a působnost bude stanovena státní správou.

§ 24.

K úkolům svazů náleží zejména:

a) Revidovati spořitelny a jich pobočné ústavy odbornými svazovými revisory, nejméně jednou za dvě léta, a podávati zprávy o vykonané revisi státnímu dozorcímu úřadu;

b) sbíratí statistická data od spořitel a zpracovati je k svým účelům; data tato buďtež na požádání předkládána ministerstvu vnitra a státnímu statistickému úřadu. Dále podává svaz data státnímu statistickému úřadu podle zákona o organizaci statistické služby z 28. ledna 1919, č. 49 Sb. z. a n.;

c) sledovati a hájiti zájmy společné spořitelnám prostřednictvím odborných porad a odborného tisku;

d) podávati iniciativní návrhy veřejným úřadům a dobrá zdání jimi vyžádaná v oborech, týkajících se zájmů spořitel a úvěrních poměrů vůbec;

e) vysílati zástupce do odborných poradních sborů, zejména v záležitostech veřejného úvěrnictví.

§ 25.

Spořitelny jsou povinny podrobovati se opatření a výzvám svazu učiněným u plnění jejich úkolů, není-li odporu neb zákazu státní správy.

§ 26.

Úhrada nákladů na činnost svazů rozvrhne se na členy podle stupnice, odpovídající výši vkladů.

§ 27.

K hájení zájmů spořitelnictví buď zřízen spořitelní poradní sbor, jenž sestává z předsedy, jeho náměstka a čtyř členů, jmenovaných správou státní, a ze šesti členů, vysílaných svazy spořitel; nejméně třetina poradního sboru budiž vzata ze zaměstnanců spořitel. Týž podává státní správě dobrá zdání v otázkách, týkajících se spořitelnictví.

Členství v tomto poradním sboru trvá tři léta a jest úřadem čestným. Členové vystupující mohou býti voleni nebo jmenováni znovu.

§ 28.

O organizaci a působnosti tohoto spořitelního sboru poradního bude vydán státní správou zvláštní statut.

§ 29.

Spořitelní knížky jsou prosty poplatků. Z listin a spisů, které se naskytou při zápůjčkových a depositních obchodech spořitelních, podrobena jest zákonnému poplatku pouze ta listina, která vstupuje na místo zástavního nebo depositního listu bez ohledu na svou formu a název.

§ 30.

Vědomě neoprávněné užívání názvu spořitelna nebo spořitelní knížka (§ 3) trestá se soudy jakožto přečin pokutou do 10.000 Kč a krom toho vězením do jednoho roku, pokud čin tento nepodléhá trestům přísnějším. V rozsudku může býti vysloveno, že formy, štítky, zásoby knížek a tiskopisů mají býti zničeny a že nesprávné označení má býti odčiněno. Dále může býti též stanoveno, že odsouzení vinníkovo má býti veřejně a na jeho náklad vyhlášeno.

§ 31.

Splnění povinností, uložených tímto zákonem spořitelnám, může býti na funkcionářích jich vyvíháno státní správou pořádkovými pokutami až do 1000 Kč.

§ 32.

Práva a povinnosti, přikázané tímto zákonem státní správě, přísluší vykonávati ministerstvu vnitra, jemuž jest se dohodnouti s příslušnými ministerstvy při zřizování emisních hypotečních ústavů (§ 20).

Ministerstvo vnitra může výkon jednotlivých práv a povinností jemu příslušejících přenést na podřízené úřady správy vnitřní.

§ 33.

Zákon tento nabývá účinnosti 30 dní po vyhlášení. Paragraf 3 však stává se účinným v Čechách, na Moravě a ve Slezsku pro spořitelny, které nejsou zaručeny obcí nebo okresem, teprve po pěti letech, pro ostatní spořitelny po jednom roce. Na Slovensku stávají se ustanovení § 3 účinnými pro veškeré peněžní ústavy rok po vyhlášení tohoto zákona.

Spořitelní regulativ ze dne 27. září 1844, jakož i ostatní zákony a nařízení spořitelnictví se týkající, pozbývají platnosti s účinností tohoto zákona.

Zákon tento nedotýká se České spořitelny v Praze a První moravské spořitelny v Brně. Stanovy oboj těchto ústavů zůstávají v platnosti, buďtež však podle pokynů ministerstva vnitra přizpůsobeny pravidlům tohoto zákona o provozování obchodů spořitelních.

Ministr vnitra může nařizovati provedení revise v těchto dvou ústavech na jejich náklad.

§ 34.

Provésti tento zákon náleží ministru vnitra, jemuž přísluší vydati vzorcové stanovy a vzorcový jednací řád pro spořitelny, jakož i schvalovati služební, disciplinární a pensijní řády spořitel.

T. G. Masaryk v. r.

Tusar v. r.

Švehla v. r.